

го соціального страхування: затвердити програми стратегічного розвитку даного виду страхування, законодавчо закріпити соціально-економічні стимули розвитку, створити організаційну структуру функціонування системи, підвищити рівень довіри серед населення, збільшити попит на види добровільного соціального страхування.

Отже, запровадження добровільного соціального страхування є об'єктивною необхідністю, що дасть можливість не лише мінімізувати соціальні та професійні ризики, а й забезпечить реалізацію принципу соціальної справедливості в системі соціального захисту економічно активного населення.

Література

1. Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2016 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://nfp.gov.ua/files/DepFinMon/sk_I%D0%86%D0%86_2016.pdf — Назва з екрану. — Дата звернення: 18.03.2017

2. Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про реформу охорони здоров'я в Україні» від 21 квітня 2016 року № 1338-VIII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1338-19> — Назва з екрану. — Дата звернення: 11.05.2016

УДК 35:304.4

Березинець А.В.,
аспірант кафедри економіки та управління,
Університет банківської справи

ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Визначальним елементом внутрішньої політики кожної держави є її соціальна політика, яка являється складовою загальної політики, втіленою в заходи соціально-економічного розвитку. Соціальна політика базується на відповідному рівні економічного розвитку і має бути адекватною стану економіки, а ігнорування соціальних проблем може призвести до значних економічних втрат. Реалізація соціальної політики базується на задоволенні матеріальних, культурних і духовних потреб, формування всебічно й гармонійно розвинених членів суспільства будь-якої держави [1, с. 73].

Дослідники Л. Качан і Г. Лопушняк трактують соціальну політику як діяльність, спрямовану на вирішення соціальних проблем у суспільстві, розвиток його соціальної сфери, створення умов для життя людей, забезпечення їх соціальних потреб, інтересів і гарантій, представлення соціальних послуг [2; 3].

З економічної точки зору соціальна політика спрямована на поліпшення умов праці й побуту, на зниження захворюваності, що суттєво впливає на скорочення економічних втрат у виробництві. Це сфера інтересів різних соціальних груп, а тому соціальне управління в аспекті соціальної політики має соціально-політичне спрямування [1, с. 74].

Таким чином, обов'язок держави полягає в тому, щоб гарантувати нормальні умови, які забезпечують гідне життя, свободу вибору сфери діяльності, відповідальність за свої дії, і це є головним у соціальній політиці.

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується тривалою економічною нестабільністю, що обумовила появу соціальних проблем у суспільстві, які приховують реальну небезпеку для стабільності соціальних відносин, загрозу граничної майнової поляризації громадян, поширення бідності. Розпочата реформа соціальної сфери ускладнюється даною економічною кризою, політичною нестабільністю, обмеженістю бюджетних ресурсів з одночасним фінансуванням програм соціально-економічного розвитку. Всі ці фактори негативно впливають на розробку та реалізацію стратегії соціального розвитку держави [4, с. 169].

В умовах соціально-економічної кризи в Україні посилились негативні тенденції серед населення. Загальний низький рівень життя, прогресуюче безробіття, демографічна криза, соціальна незахищеність більшої частини населення становлять реальну загрозу національній безпеці за всіма своїми основними складовими: соціально-економічною, політичною та екологічною. Причинно-наслідкові зв'язки цих складових є об'єктивною суспільною реальністю, тому непродумані та непослідовні системні перетворення породжують негативні явища у всіх сферах суспільства.

Зараз особливо важливим напрямком соціальної політики є утвердження соціальної стабільності в суспільстві, якої можна досягти через забезпечення соціального захисту людини, її добробуту.

Застійна соціальна криза в Україні породжує деструктивні чинники у суспільстві. З огляду на це, значна частина українського політикуму, беручи до уваги вироблені та практично апробовані соціальні програми та стандарти ЄС і враховуючи досвід

держав-членів ЄС у реалізації соціальної політики, з метою подолання назрілих соціально-економічних проблем серед українського населення обрала європейський вектор зовнішньої політики. Своєрідними інвестиціями в розвиток соціальної сфери України можна вважати набутий досвід Співтовариства та держав-членів ЄС [5, с. 354].

Однією з найважливіших ознак ефективної соціальної політики є існування якісної системи соціальних стандартів і гарантій. Серед принципів формування сучасної системи державних соціальних стандартів і нормативів, яка створюється з метою забезпечення визначених Конституцією України соціальних прав і державних соціальних гарантій, особливий інтерес становлять європейські соціальні стандарти: за півстоліття інтеграційного розвитку Європейський Союз виробив одну з найсучасніших практик соціальної політики. Про високу ефективність чинного в ЄС інституту соціальної політики свідчить, зокрема, усталена тенденція зростання протягом останніх десятиріч індексу людського розвитку, майже десятикратне зниження рівня бідності, висока якість соціальних послуг [6, с. 13].

Сучасна соціальна політика України неспроможна забезпечити високий рівень добробуту всіх громадян, тому для неї характерна система соціальних пільг і привілеїв для бюрократичної еліти і низький рівень забезпеченості й ліміти соціальних благ для основної маси населення. За цієї моделі дуже висока залежність індивіда від держави — формується ідеологія утриманства, втрачається ініціатива, і в підсумку — обмежується соціальна свобода. Перехід до нової моделі соціальної політики, розвиток соціальної сфери і поліпшення соціального становища населення України залежать від досягнення соціального консенсусу між різноспрямованими політичними силами [1, с. 77-78].

Особливе місце серед напрямів європейської інтеграції України відводиться процесу адаптації соціальної політики України до стандартів ЄС. Передусім увага акцентована на таких ключових питаннях, як реформування системи страхування, охорони праці, здоров'я, пенсійне забезпечення, політика зайнятості відповідно до стандартів ЄС, поступове досягнення загальноєвропейського рівня соціального забезпечення та захисту населення [6, с. 514—515].

Отже, Україна потребує системних змін у соціальній, політичній, економічній та інших сферах національної безпеки. Зневіра громадян до влади, прагнення змінити орієнтації країни у бік ЄС, невдоволення процвітаням корупції, погіршенням рівня та якості життя, зростання соціальної нерівності, посилення протисто-

яння між Сходом і Заходом, поширення системної кризи тощо потребують інноваційних підходів до формування соціальної політики держави. Ланцюг проблем, що накопичилися, виокремлюють для соціальної політики ті, розв'язання яких вимагають соціальної стабільності, політичної волі, стратегічного бачення майбутнього, процвітання нації та країни, соціальної відповідальності перших осіб держави та перетворення відносин влади та суспільства з суб'єкт-об'єктних на суб'єкт-суб'єктні [6, с. 80]. Прагнення України до інтеграції в кращі світові соціальні системи, пошук гідного місця серед розвинених країн, а також необхідність збереження та розвитку людського потенціалу країни в умовах нестабільності та руйнування усталеного соціального порядку потребують формування та реалізації таких концептуальних підходів до соціальної політики, які б сприяли мінімізації та подоланню соціальних ризиків і небезпек і створювали умови та можливості для соціальних перспектив людини, суспільства і країни.

Зростання потреби щодо формування та реалізації нової державної соціальної політики, спрямованої одночасно на сучасні соціальні виклики і забезпечення соціальних перспектив розвитку суспільства, особистості та країни передбачає залучення інноваційних підходів до її формування та реалізації з врахуванням активної політики сприяння входження України до ЄС.

Література

1. *Добрева Н.* Концептуальні умови формування соціальної політики в сучасних умовах функціонування економічної системи України / Н. Добрева, Є. Борщук, Т. Корецька // Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». — 2015. — Вип.14. — С. 73-79.

2. *Качан Л.* Соціальна справедливість: гідна праця та соціальний захист / Л. Качан // Соціальний захист [текст]. — 2013. — №2. — С. 7-11.

3. *Лопушняк Г.С.* Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку [текст] / Г.С. Лопушняк. — Львів: ЛРІДУ НАДУ. — 2011. — 372 с.

4. *Меліхова Ю.О.* Соціальна політика України в умовах нестабільності / Ю.О. Меліхова // Збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети в XXI столітті» (SP XXI 2016), 19 травня 2016 року, Київський національний лінгвістичний університет — К., 2016. — С. 169-172.

5. *Івасечко О.* Соціальні стандарти ЄС: досвід для України [Текст] / О. Івасечко // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: Наук. вісник: зб. наук. праць / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова,

Українська АН. — К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. — Вип. 74 (№ 7). — С. 353—356.

6. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи: навч.-наук. вид. / авт. кол.: В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін.; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. — К.; Львів: НАДУ, 2012. — 368 с.

УДК 331.28

Фурдичко Л. Є.,

канд. екон. наук, доц.,

кафедра фінансів,

Хоркава Н. Б.,

студентка,

Інститут економіки і менеджменту

ПЕРШІ НАСЛІДКИ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНІ

Кожна держава формує та встановлює певні стандарти матеріального забезпечення для своїх громадян. Важливою категорією для оцінки життя населення є встановлення мінімальної заробітної плати. В Україні відбулися суттєві зміни з прийняттям закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» в основу якого закладено підвищення розміру мінімальної заробітної плати до 3200 грн на місяць з 1 січня поточного року. Попередньо, з останніми змінами на 1 грудня 2016 року, мінімальна заробітна плата становила 1600 грн [2]. Отже, фактично відбулося подвоєння стандартів життя населення. Варто зазначити, що причиною для таких змін було бажання вивести економіку з тіні та зробити її прозорішою. Ще однією причиною є те, що категорія заробітної плати є базою для оподаткування, тому її зростання повинно сприяти збільшенню надходжень до державного бюджету.

Станом на сьогодні проаналізувавши дані за січень 2017 року можна зробити певні висновки щодо доцільності та ефективності таких змін. По-перше, варто сказати, що підвищення мінімальної заробітної плати у 2 рази охопило значну частку працівників, заробітна плата яких коливалася у межах 1600—3200 грн., і на теперішній час — це 4 млн українців, 1,55 млн з яких є працівниками державних структур і 2,45 млн приватних. За даними Державної фіскальної служби спостерігалось збільшення надходжень від податку на доходи фізичних осіб на 2,9 млрд грн, а від єдиного соціального внеску на 700 млн грн, що відповідно на